

Јована Чонкић, други разред-
продужени боравак

НОВЕМБАР, 2021. година

БРОЈ: 5

Бескрајн плави круг.
У њему, звезда.

Милош Црњански

ПЛАВИ КРУГ

ЧАСОПИС: ПЛАВИ КРУГ

БРОЈ: 5

Основна школа "Милош Црњански"
ЖАБАЉ

Лара Доведан И4

Тамара
Михајлов,
продужени
боравак

Јована Чонкић И4

ПОШТОВАНА ДЕЦО,

Наша школа носи име Милоша Црњанског, писца који је својим делима успео да на најверљивији начин прикаже историју угарских Срба у периоду 18. века.

Како у *Сеобама* Милош Црњански описује и баруштине-мочваре, које нам дубоко остају у памћењу, овај број часописа захваљујући наставници Сањи Станков има и одељак посвећен баш овој врсти стајаћих вода...

Значај природе и његова повезаност са нама приказана је у делу часописа који се односи на природне науке, а том одељку можемо да захвалимо наставници Продана Јасминки и њеним ученицима.

Наставник Ђорђе Цимерман и ученице осмог разреда приложили су рад на тему Првог српског устанка.

Велику захвалност за настанак овог броја часописа дугујемо и свим ученицима који су својим ликовним и литерарним радовима дали значајан допринос ...

Позивам све учитеље, наставнике и ученике на даљу сарадњу,

Ваша наставница

Сања

Никола Зељко, ученик другог разреда

„Када се Вук Карацић родио, крајем осамнаестог века (6. новембар 1787. године) у подрињском селу Тршићу, Србијом су још владали Турци...

Пред Вукову језичку обнову (реформу) употребљавана су три писана језика: црквени или рускословенски (*пресађен* из Русије почетком осамнаестог века ради црквених потреба и народу неподесан, тешко разумљив), грађански или славеносрпски (незграпна мешавина црквеног и говорног језика који су неговали Срби по градовима у Хабсбуршкој Монархији) и народни или простонародни...“¹

ВУК СЕ ДРЖАО
НАЧЕЛА:

**ЈЕДАН ГЛАС-ЈЕДНО
СЛОВО, ЈЕДНО СЛОВО
– ЈЕДАН ГЛАС!**

¹

Преузето из књиге Вук Карацић-живот и дело, коју је приредио Угљеша Крстић, издање Вајат и Младинска књига, 1987. године

Милош Црњански је рођен 1893. године у Чонграду у Мађарској.

Завршио је компаративну књижевност, историју и историју уметности у Београду.

У међуратном периоду Милош Црњански је био професор и новинар и уредник листа *Идеје*. Сарадници су му били Иво Андрић и Исидора Секулић.

Најпознатија дела које је написао су: *Сеобе*, *Роман о Лондону*, *Итака* и *коментари*, *Дневник о Чарнојевићу...*

Види <https://www.mcmjanski.rs/index.php?str=all.php&sir=sira&sub1=5&sub2=11&lang=cyr> више

ЈЕЗИЧКЕ НЕДОУМИЦЕ

ЗАПЕТА, КАКО И
ГДЕ ДА ЈЕ
КОРИСТИМ?

Запета је знак који користимо за обележавање унутрашњих односа у реченици. Приликом усменог говора запети одговара пауза...

Где најчешће користимо запету?

1. У случајевима када користимо апозицију.

- а) Марко, мој најбољи друг, има занимљиву књигу.
- б) Душко Радовић, наш познати писац, водио је радио емисију „Београде, добро јутро.“

2. У случајевима код набрајања:

На столу је било слатких, црвених и зелених јабука.

3. Када користимо пети падеж у српском језику:

- а) Милоше, врати се!
- б) Јуначе, застани!

4. Када пишемо писма и мејлове:

- а) Поштована госпођо Марковић,
Указујемо да ће се манифестација поводом дечје недеље одржати за два дана.

5. Код независних реченица када се користе везници: а, али, но, него, већ...

Милан је дошао, а Тања је отишла.

Када говоримо о употреби запете, њена улога је вишеструка. У књижевном делу, као што је нпр. роман *Сеобе* примећује се честа употреба запете.

„У реченици, која је веома развијена, масивна, преплаваљена уметнутим деловима, испресецена мноштвом зареза, с честим и карактеристичним инверзијама, нарушен је рационални, логички однос и поредак и истакнут интонационо-музички моменат.“

(преузето: Јован Деретић, *Историје српске књижевности*, Требник, Београд, 1996. године, страна 422.)

Опширније: Правопис српског језика, Матица српска, Нови Сад, 2010. године страна 107-122

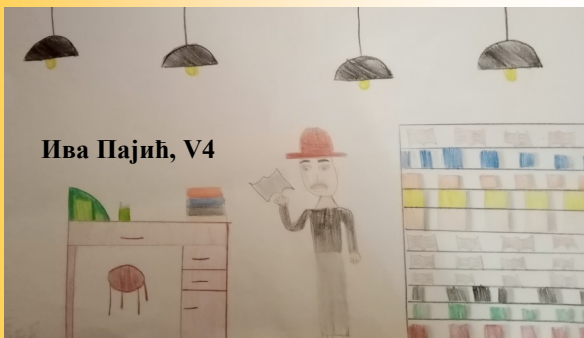
ДЕЧЈИ РАДОВИ

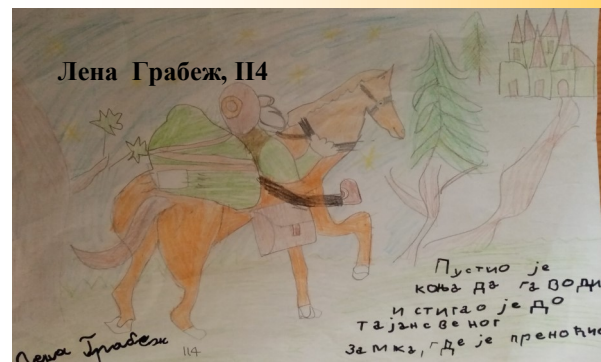
Искра Вујатов, III

Никола Зељко, III

Ива Пајић, V4

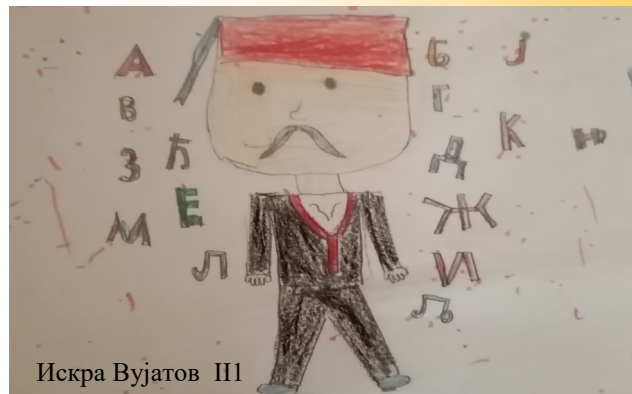

Лена Грабеж, II4

Пустио је
коња да га води
и стигао је до
тајанственог
земља, где је преноћи

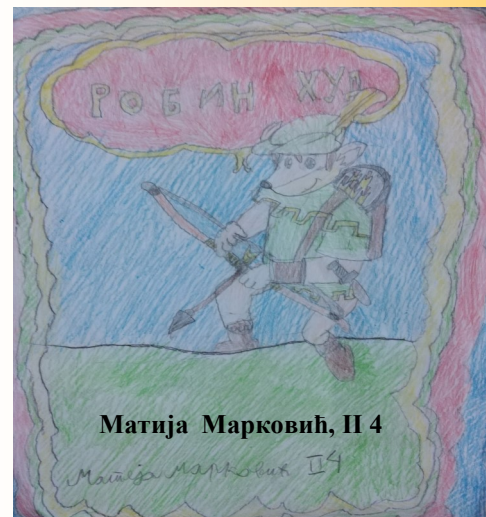
Христина Шћепановић, II2

Искра Вујатов III

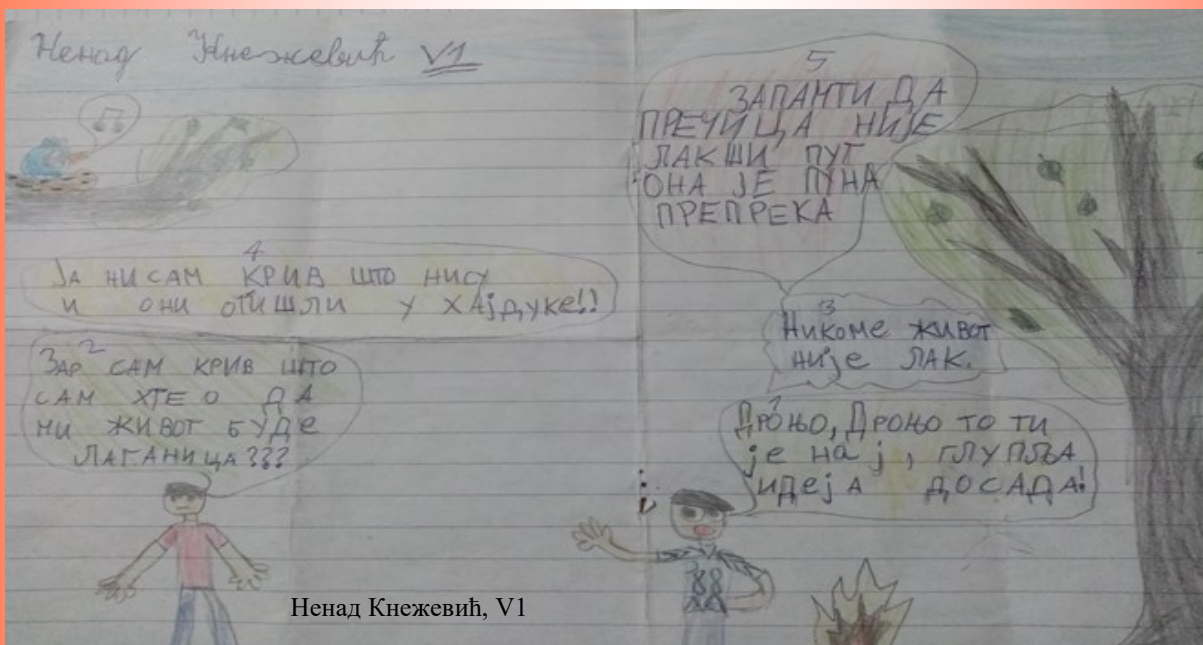
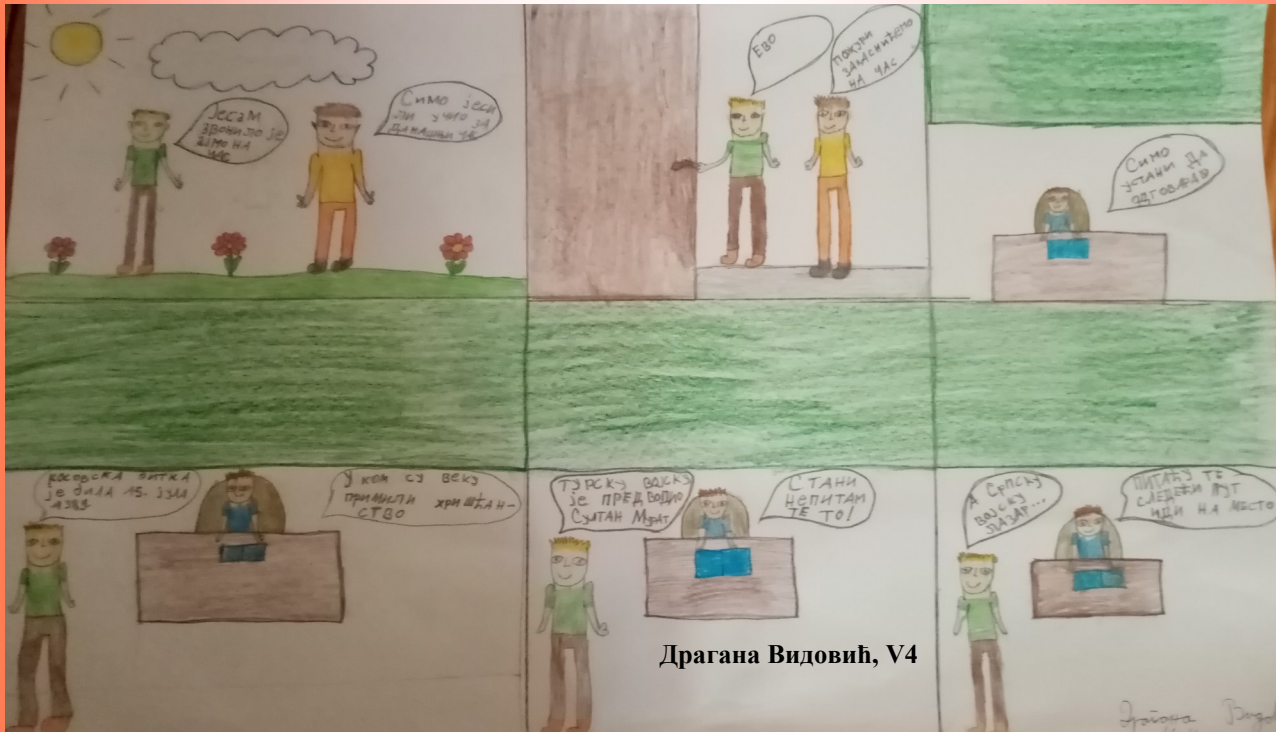

Тара Кучак, II

Матија Марковић, II 4

ДЕЧЈИ РАДОВИ

Напомена: У претходним бројевима часописа научили смо како се правилно пише речца нај у грађењу суперлатива... На једном од цртежа уочена је грешка....Пронађи још правописних грешака...

Вук Караџић

Азбуку нам написао
 За изреке имао смисао,
 Умотворине скупљао и писао,
 Бркове он је имао.

Српском народу помагао,
 Свачему их научио,
 Први писмени човек био,
 Многе пословице записао.

Мирјана Радаковић, ученица
 четвртог разреда

13. октобра, 2021. године.

Ја

Ја сваки дан спремам
 полице.
 Ја сваки дан спремам
 кревете.
 Ја храним своје кучиће.
 Ја сваки дан водим своје
 сестре напоље.
 Ја сваки дан бринем о
 природи.
 Ја сваки дан читам књигу!

Валентина Папић,
 ученица другог разреда

Кад сам била мала...

Ја када сам била мала нисам могла да
 дишем, морала сам да користим пумпицу.
 Сваки дан урадим све прво за школу, па
 средим целу кућу да моја мама не мора ништа.

Лара Доведан, П4

Фотографија преузета са

:<https://www.embroideryserbia.com/proizvod/devojcica-de-0025/>

ДЕЧЈА РЕЧ

Ко је Милош Црњански?

1. Милош Црњански је подигао школу у Жабљу. Јована Микавица, ученица четвртог разреда,

2. Не знам, баш... Наставници кажу да је био писац. Написао је о сеобама у 18. веку. Смиљан Балинт, ученик 6. разреда,

3. Он је писао песме и приче. Загорка Павлов, ученица другог разреда,

4. Знам да ми се тако зове школа и да је у библиотеци на слици. Лара Доведан, ученица другог разреда,

5. Знам да ми се тако зове школа. Валентина Папић, ученица другог разреда.

Шта знаш о Вуку Караџићу?

1. Вук Караџић је изумео азбуку.

Јована Микавица, ученица четвртог разреда

2. Вук Караџић је записао пословице и мудрости народне. Не знам пословицу, али ћу је прочитати у библиотеци.

Смиљан Балинт, ученик 6. разреда,

3. Он је био писац. Он је слушао како други певају и то је записао. Записао је и бајке и песме.

Лара Доведан, ученица другог разреда.

4. Он је био писац и писао је песме.

Валентина Папић, ученица другог разреда.

Значење пословице: „Љубав је лепа, али је слепа“

1. Кад се неко заљуби, онда види само лепо, а после види и мане. (Смиљан Балинт, ученик 6. разреда.)

ЗАНИМЉИВЕ КЊИГЕ

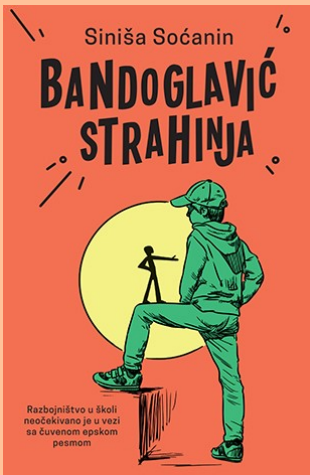
ЗА УЧЕНИКЕ

Синиша Соћанин „Бандоглавић Страхиња“, Београд, 2018.

Сазнаћеш како један облачни уторак и необично буђење може бити почетак истраживања свега што прати одрастање.

Шестак Страхиња постаје Страхиња Бандоглавић и поврх тога добија задатак да прочита чувену народну епску песму „Бановић Страхиња“.

Како је та нестварно далека историјска прича постала блиска дечаку и помогла да разуме да су приказане животне истине присутне и у савременом добу постаће блиско читаоцу.

Упознаћеш и како се “родио“ Глигорије и открио тајне нацртане у свескама вештим рукама Милице и Страхиње.

Виктор и Јаз су дечаци који су представљали опасност за млађе ученике и пратићеш њихову улогу у развоју приче. Резултат истраге

који ће открити како је Страхиња постао храбар када су животи многих били угрожени повезан је низом акција и ишчекивања расплета.

КЊИГА ЈЕ ЗАХВАЉУЈУЋИ ДАРОДАВЦУ ДОСТУПНА И У НАШОЈ ШКОЛСКОЈ БИБЛИОТЕЦИ!

ЗА НАСТАВНИКЕ

Милутин Ускоковић је писац који је оставио траг у српској књижевности 20. века. Наиме може се рећи да је он био носилац стваралачког и критичког проматрања друштва.

Роман „Чедомир Илић“ осветљава лик главног јунака, али и ликове који су били упућени на животна трагања јунака.

Лик Чедомира Илића, талентованог младог човека, указује на мерила времена и улогу историјских, друштвених, политичких превирања који утичу на поништавање сваке могућности да се таленат једног младог бића, интелектуалца и оствари.

Кидање породичних као и искрених емотивних веза су значајан фактор деградације и моралног слома лика. Уколико се помно прати развој лика неће изостати и веза слика живота у свим временским оквирима.

Надам се да ћете пронаћи нити које износе истине које би уједно биле и путоказ читаоцу 21. века и омогућити да препозна вредности, како сопствене, тако и универзалне.

Књига је дар нашој школи од Јасмине Јерковић, професорке информатике у ОШ „Ђура Јакшић“ Каћ.

АКТУЕЛНО

Око 600 ученика од првог до шестог разреда слушали су едукативни део у оквиру часа у природи у школском дворишту, а седморо ученика седмог и осмог разреда обучавали су млађе ученике да детерминишу амброзију у намери да се боље упознају са изгледом биљке и како да је униште због штетности полена амброзије.

Ова тема је важна јер је наш локалитет са великом количином ове биљке, па је потребно да се смањи количина полена, ако је могуће у ваздуху, због великог броја људи и деце алергичних на полен амброзије.

Септембар 2021.године.

Руководилац пројекта:

Јасминка Продана

КУТАК ЗА ПРИРОДНЕ НАУКЕ

Амброзија је биљка која штети свима нама јер нам преноси алергију, али штети и биљкама због свог корена.

Корен јој је вретенаст, а стабло високо и разгранато. Листови су јајолики и прекривени су ситним длачицама.

... Дошла је из Северне Америке око 1953. године, а први пут је виђена у Новом Саду, Петроварадину и Сремским Карловцима.

Око 10% становништва алергично је на амброзију, а од исте може се добити астма

Марија Зец, VIII4

Амброзија је веома опасна биљка. Кореном уништава остале биљке, а многи људи су алергични на њу. Симптоми који се јављају услед алергије су: отежано дисање, кијање, пецкање очију и бол у грудима. У неким ситуацијама алергија доводи до астме....

У Амарици постоје животиње које се хране овом биљком, али код нас то није случај те се биљка јако брзо шири, а њен полен се закачи за наша плућа и тако долази до тровања....

Полен амброзије се не види голим оком...

Виолета Димић, VIII4

Амброзија је биљка која припада инвазивним коровима.....Када удахнемо полен исти се лепи кукицама за наше дисајне путеве и испашта отров кроз њих, што штети нашем организму. ...
.....Најбољи начин да се решимо амброзије је тако што се ишчупа из корена и спали.

Наташа Ранисовић, VIII4

БАРЕ И МОЧВАРЕ

Предео у коме живимо, војвођанска равница, некада је био велика мочвара. Данас су остали мањи или већи мочварни делови који су нам веома битни, али, да кренемо редом... Најпре- шта је то мочвара?

Мочваре су плитке стајаће воде које се у току летњег периода углавном исуше. Оне представљају прелаз између водених и копнених екосистема. Појава смењивања, тачније замене једног екосистема другим назива се сукцесија. Ово станиште има свој посебан биљни и животињски свет, јер су и услови у њему посебни. Земљиште је засићено водом, а концентрација кисеоника је мала.

Мочвара је неповољна за живот људи иако је рај за неке биљне и животињске врсте, рецимо – комарце. Још у доба Римљана су рађена одводњавања овог подручја како би животни услови били бољи, међутим највише је урађено за времена Марије Терезије у 18 . веку. Тада је овај крај насељен Србима граничарима и требало је обезбедити место за живот. Међутим, тиме су мочварни становници остали без већег дела своје територије. Иако се данас уместо некадашњих мочвара углавном налазе њиве чак и међу њима се могу наћи мања мочварна подручја . Ту ћемо видети барску перунику која се истиче својим дивним жутим цветовима у околном зеленилу или ружичасти водољуб који усправно стоји као последњи барски Мохиканац. Наравно, баре ћемо најпре препознати по палацкама (рогозу) и трсци, који некако иду у тандему као неки центлмен и дама. Ту су још и сочивица (ситна плутајућа биљчица), водени орашак (чије се семе у гладним годинама користило у исхрани), локвањ (запазите само његово име: локва-бара). Од животиња ту се могу наћи жабе, којима је наш чувени песник Змај, посветио многе песме. Да жабе не би живеле мирно ту су наравно и змије, а да опет и оне не би мирно спавале потрудиле су се роде и чапље. Ту су и гњурци, патке , трстењак, воденкос, гак, барска шљука и многи други. Корњаче, видра бизамски пацов, срне, дивље свиње.

Уколико желите да видите мочварно подручје у пуној лепоти обавезно посетите Царску бару у близини Зрењанина. Она се налази на УНЕСКОВОЈ листи међународно значајних станишта и проглашена је за Рамсарско подручје.¹Ту се могу видети мали гњурац, водени бик, жута чапља, црвенрепка и још многе друге врсте птица. Представља најзначајније гнездилиште риђоглаве патке, гроготовца, пловке чегртуше и дивље гуске у Србији. Периодично се гнезде орао белорепан и мали вранац. Од риба ту се могу наћи:говчица-природна реткост Војводине и показатељ квалитета воде, чиков,сом,смуђ, кечига...

Текст написала: *Сања Станков*

Барска перуника

ВОДОЉУБ

1. Рамсарска конвенција се односи на заштиту мочварних подручја од међународног значаја, пре свега као станишта птица мочварица. Конвенција је добила назив по иранском граду Рамсару где је усвојена 1971.

Назив Рамсарског подручја	Година проглашења	Р (ha)	Назив заштићеног подручја	Година проглашења	Округ	Општина
Пештерско поље	2006.	3.455	Специјални резерват природе „Пештерско поље“	2015.	Златиборски и Рашки	Сјеница, Тутин
Горње Подунавље	2007.	22.480	Специјални резерват природе „Горње Подунавље“	2001.	Западно-Бачки	Апатин, Сомбор, Ошаци
Ковиљско – петроварадински рит	2012.	8.292	Специјални резерват природе „Ковиљско – петроварадински рит“	2011.	Јужно-Бачки и Сремски	Нови Сад, Ипфија, Сремски Карловци, Тител
Лабудово окно	2006.	3.733	Специјални резерват природе „Делиблатска пешчара“	2006.	Јужно-Банатски	Алибунар, Бела Црква, Ковин, Пожаревац, Вршац
Лудашко језеро	1977.	593	Специјални резерват природе „Лудашко језеро“	2006.	Северно-Бачки	Суботица
Обедска бара	1977.	17.501	Специјални резерват природе „Обедска бара“	1994.	Сремски	Пећинци, Рума
Слано копово	2004.	976	Специјални резерват природе „Слано копово“	2001.	Средње-Банатски	Нови Бечеј
Стари Бегеј - Царска бара	1996.	1.767	Специјални резерват природе „Стари Бегеј - Царска бара“	2011.	Средње-Банатски	Зрењанин
Власина	2007.	3.209	Предео изузетних одлика „Власина“	2006.	Пчињски и Јабланички	Сурдулица, Црна Трава
Засавица	2008.	1.913	Специјални резерват природе „Засавица“	1997.	Сремски	Сремска Митровица, Богатић

Сочивица

Бизамски пацов

Дивља гуска

Орао белорепан

Кутак за друштвене науке

11. новембра обележили смо Дан примирја.

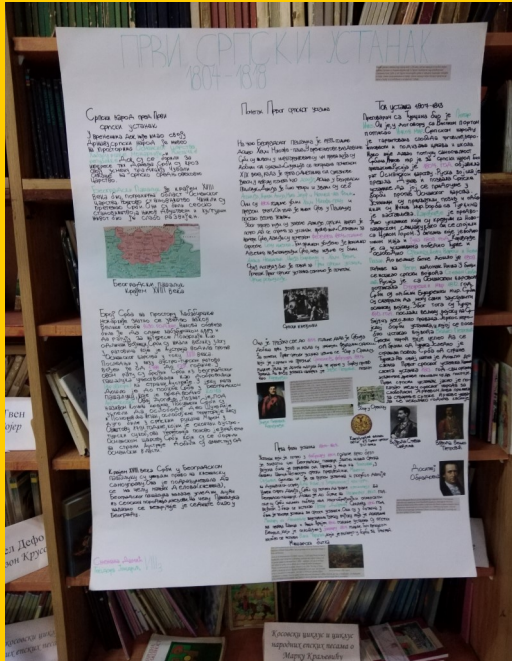
11. новембра 1918. године потписано је примирје у Првом светском рату, замисли где – у железничком вагону!

**Цвет Наталијана
рамонда, симбол је
овог празника!**

У прошлом броју смо се упознали са темом Првог српског устанка...

Теодора Јандрић и Снежана Димић, обе ученице VIII3 разреда на свеобухватан начин приказале период од 1804 до 1818. године и њихов рад је заиста вредан

У периоду од септембра 1689. године политичка ситуација на Балкану постала је веома сложена. Турска је вршила притисак на хришћане у целој турској царевини, а и аустријска војска је имала све веће успехе у походима на Балкану...

Патријарх Арсеније је успоставио везу са аустријским властима док је боравио у Београду, а по повратку у Пећ постао је подозрив Турцима и они су се припремали напад на Патријаршију.

Приликом напада на Патријаршију забележено је да су опљачкали њено имање и убили калуђере које су ту затекли. Глад и беда су тада били страшни. Поред глади владала је куга и тешка турска освета која је проредила наш народ у Старој Рашки и Метохији.

(више о овоме: Владимир Ђоровић, „Историји Срба“, Зограф, Ниш, страна 455-464.)

Да ли знаш да су сеобе у ствари велике миграције становништва из једне у другу област и да је најчешћи повод за исте рат...Читајући претходни текст можемо да закључимо да је рат био један од разлога за сеобу Срба

Срби су доживели две велике сеобе...Прва је била 1690. године и предводио је патријарх Арсеније III Чарнојевић. Другу сеобу Срба предводио је патријарх Арсеније IV Јовановић и то 1739. године.

Арсеније III Чарнојевић.

Фотографија преузета:

<http://www.riznicasrpska.net/ponossrpstva/index.php?topic=157.0>